

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 14CoP/4/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5719205194
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Foltán
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2024:5719205194.2

Uznesenie

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Foltána a sudcov JUDr. Ľubomíra Bundzela a JUDr. Kristíny Srnkovej, vo veci starostlivosti súdu o maloletú A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpenú procesným opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, Odbor sociálnych vecí a rodiny, Oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, Vazovova č. 7/A, Bratislava, a plnoletú A. D. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpenú spoločnosťou AK ZAHRADNIK & Spol., s. r. o., Námestie Mateja Korvína 1, Bratislava, IČO: 36 854 930, deti matky E. F. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XX, G., trvale bytom H. E. X, E., zastúpenej spoločnosťou AK ZAHRADNIK & Spol., s. r. o., Námestie Mateja Korvína 1, Bratislava, a otca F. I. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. E. X, E., zastúpeného advokátom Mgr. Petrom Balážom, Volgogradská 10964/19, Martin, v konaní o návrhu matky na zmenu výšky výživného a zmenu úpravy styku otca s deťmi, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I č. k. 2P/10/2020-275 z 29. júna 2021, takto

rozhodol:

Odvolaním napadnutý rozsudok sa z r u š u j e a vec sa v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1.

Rozsudkom zo dňa 29.06.2021 súd prvej inštancie výrokom I. zvýšil výživné na maloletú A. B. C., zo sumy 200 Eur mesačne na sumu 250 Eur mesačne počnúc právoplatnosťou rozsudku, ktoré je otec maloletej povinný platiť vždy do 15 - teho dňa kalendárneho mesiaca vopred k rukám matky, výrokom II. zvýšil výživné na plnoletú A. D. C., zo sumy 200 Eur mesačne na sumu 300 Eur mesačne, počnúc právoplatnosťou rozsudku, s tým, že otec je povinný plniť k rukám plnoletej, a vo výroku III. konštatoval, že týmto mení rozsudok Okresného súdu Martin č. k. 19P 150/2017 - 341 zo dňa 13.05.2019, právoplatný a vykonateľný dňa 30.05.2019, v časti výroku o výživnom na maloletú a plnoletú. Súčasne výrokom IV. návrh matky v časti zmeny úpravy styku otca s maloletou zastavil a výrokom V. žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov konania nepriznal.

2.

Svoje rozhodnutie súd prvej inštancie právne odôvodnil použitím ustanovení § 62 ods. 1, 2, 3 a 5, § 75 ods. 1, 2, § 76 ods. 1 až 4, § 77 ods. 1, 2, § 78 ods. 1 a 3 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej iba „ZoR“), § 2, § 29 ods. 1, 2, 3 zákona č. 161/2015 Z. z. (Civilný mimosporový poriadok, ďalej iba CMP), § 146 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. (Civilný sporový poriadok, ďalej iba CSP), keď na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že návrh matky na zvýšenie výživného na mladšiu dcéru a staršiu dcéru do jej plnoletosti, ako aj návrh plnoletej staršej dcéry, je dôvodný čo do právneho dôvodu týkajúceho sa argumentácie, že k zmene pomerov na strane detí došlo v tom, že obe deti v čase rozhodnutia súdu sú už vekovo staršie a chodia do vyššieho ročníka školy, čím sa preukázateľne zvýšili náklady na ich starostlivosť a výchovu. Na základe vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za to, že pomery na strane otca, ale ani na strane matky, sa nezmenili. Rovnako ustálil, že nerealizovanie styku otca s deťmi v rozsahu uvedenom v súdom schválenej rodičovskej dohode nie je skutočnosťou predstavujúcou zmenu pomerov na strane maloletých detí.

Vo vzťahu k určeniu výživného súd prvej inštancie pri jeho výške zohľadnil odôvodnené potreby detí a tiež aj schopnosti a možnosti rodičov.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že otec je od 06.06.1994 na základe pracovnej zmluvy zamestnaný v spoločnosti J. K. K., L. XXX, E. a jeho priemerný mesačný príjem za obdobie 07/2019 až 06/2020 predstavuje finančnú čiastku 1 743, 65 Eur. Celkové mesačné výdavky otca, spolu s výživným na obe deti vo výške 400 Eur mesačne, sa pohybujú okolo 1 500 Eur. Náklad na bývanie má vo výške 140 Eur. Za plyn, elektriku platí mesačne 35 Eur, za internet, televíziu platí mesačne 30 Eur. Od odchodu matky v apríli 2017 platí iba on sám mesačnú splátku vo výške 353 Eur na spoločný hypotekárny úver. Na stravu minie mesačne okolo 100 Eur až 150 Eur. Je podielovým spoluvlastníkom chaty súpisné číslo XXXX vo A. a túto chatu má v podielovom spoluvlastníctve s bratom E. G. C.. Chatu prenajímajú príležitostne, chatu prenajímali aj v rokoch 2019 a 2020. Súd prvej inštancie preto ustálil, že uvedená chata a možná dispozícia s ňou predstavuje jednoznačne možný zdroj príjmu otca a preto je vecou zodpovednosti otca, aby sa snažil hospodáriť s predmetnou chatou tak, aby mal z nej finančné zisky a mohol tak platiť súdom zvýšené výživné na deti.

Podľa zistenia prvostupňového súdu matka s deťmi býva v byte na E. XX A. G.. Náklady spojené s bývaním matka neuhrádza, uhrádza ich jej partner, preto si ich do nákladov na živobytie matky i nákladov na starostlivosť o deti nezapočítala. Matka ročne platí v byte na E. XX A. G. za Skylink 180 Eur ročne, 30 Eur mesačne posieľa správcovskej spoločnosti bytu v Martine, ktorý majú s otcom ešte stále v bezpodielovom spoluvlastníctve, za správu bytu (ročne 360 Eur). Náklady na jej oblečenie a obuv predstavujú mesačne okolo 40 Eur. Na šport, dovolenku investuje priemerne mesačne 88 Eur. Na dopravu vynaloží mesačne okolo 50 Eur (na benzín, umytie firemného auta). Životné poistenie na mesiac je 12 Eur. Má tiež náklady na návštevy lekára, opravy zubov, kontroly u lekára. Na potraviny a drogériu vynaloží okolo 160 Eur mesačne, na knihy, kino, priemerne po 5 Eur mesačne. Matka platí mesačne otcovi 200 Eur, čo predstavuje dlh na výživnom, keď maloleté deti žili s otcom v E.. Za mobil platí 11 Eur mesačne, po 50 Eur mesačne spláca spotrebiteľský úver, ktorý si zobrala vo výške 2 000 Eur. Priemerné mesačné náklady matky tak spolu predstavujú približne sumu 675 Eur.

Súd na základe dokazovania ustálil výdavky na maloletú dcéru - na stravu okolo 70 Eur, na školu 443 Eur - maloletá navštevuje Súkromnú základnú školu M., G. XX, G., školné predstavuje mesačne 430 Eur. Matke bola zriaďovateľom školy poskytnutá zľava a tak matka od 01. 04. 2019 platí na maloletú školné mesačne vo výške 344 Eur. Vo februári 2020 jej kúpila nový mobil za 870 Eur. V škole musí mať maloletá uniformu, čo ju stojí 200 Eur na rok. Na oblečenie a obuv priemerne vynaloží okolo 43 Eur až 50 Eur mesačne. Na dopravu vynaloží okolo 18 Eur, na poistenie maloletej ročne 166 Eur. Od 04.08.2020 bola maloletá 21 dní v kúpeľoch Kúpele Horný Smokovec, s. r. o., Horný Smokovec. Kúpele platila matka sama. Na lieky, vitamínové doplnky, dezinfekciu minie matka ročne približne 200 Eur. Určitú finančnú čiastku, vždy podľa potreby, vynakladá aj na zubára, čelustného ortopéda, na pravidelné kontroly, pretože maloletá, podobne ako matka, má problémy so zubami.

Približné výdavky na plnoletú dcéru predstavujú 70 Eur na bežnú stravu, 123 Eur na školu, keramika krúžok (každý mesiac, dva krát do týždňa, kupuje sa permanentka za 50 Eur, hodina stojí 7 Eur). Na oblečenie a obuv vynaloží priemerne mesačne okolo 40 Eur až 50 Eur, na dopravu mesačne okolo 10 Eur až 22 Eur (nemá električku, lístky MHD, doučovanie nemčiny raz do týždňa v Stupave), na okuliare ročne okolo 100 Eur, kontaktné šošovky okolo 91 Eur ročne (dvojtyždňové), na lieky, vitamínové doplnky, dezinfekciu ročne približne 200 Eur, náklady podľa potreby na zubára, čelustného ortopéda, pravidelné kontroly, náklady na telefón 20 Eur. Staršej dcére otec nad rámec výživného kúpil v novembri 2019 sluchátka v hodnote 130 Eur, prispel sumou 200 Eur na vodičský preukaz a na jej účet poslal sumu 1000 Eur, ktorá predstavuje nasparená suma zo zrušeného životného poistenia.

Súd prvej inštancie po preskúmaní odôvodnených potrieb detí a po preskúmaní aj schopnosti, možnosti a majetkových pomerov otca detí, zvýšil výživné na staršiu dcéru zo sumy 200 Eur mesačne na sumu 300 Eur mesačne a na mladšiu dcéru zvýšil výživné zo sumy 200 Eur mesačne na sumu 250 Eur mesačne. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodoval podľa § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

3.

Tento rozsudok napadol v celom rozsahu včasným odvolaním otec z dôvodu, že v rozsudku ako jediný argument zvýšenia výživného uviedol súd prvej inštancie vyšší vek detí oproti stavu platnému k poslednému určeniu výživného.

Odvolateľ uvádzal, že v zmysle rozsudku Okresného súdu Martin mala matka deti vozit' jedenkrát mesačne otcovi do miesta jeho bydliska, čo sa ani raz nestalo. Deti boli matkou premiestnené mimo miesta ich trvalého bydliska bez súhlasu otca, čím sa vytvoril stav, kedy je styk s dcérami možné

realizovať omnoho ťažšie, ako keby bývali v tom istom meste. Napriek tomu matka sporadické navštevovanie sa otca s dcérami ako stav, ktorý otec v žiadnom prípade nezavinil, použila ako argument pre zvýšenie výživného.

Otec súhlasil s výživným vo výške 200 Eur na každú z dcér a matka považovala výživné za dostatočné a preto rodičia uzatvorili ohľadom výživného rodičovskú dohodu. Napriek tomu matka 7 mesiacov po uzatvorení dohody podala návrh na zvýšenie výživného a to v čase, keď otec podal na súd návrh na vyporiadanie majetku manželov po rozvoze. Tieto dve udalosti majú medzi sebou zrejmy súvis a otec sa domnieva, že matku k podaniu návrhu na zvýšenie výživného nevedol skutočný nárast výdavkov alebo iná zmena pomerov, ale práve podaný návrh na vyporiadanie BSM.

V ďalšom otec dôvodil, že súd dospel k nesprávnemu záveru, že zmenou pomerov odôvodňujúcou zvýšenie výživného u oboch detí, u A. o 25% a u plnoletej A. o 50% , je vyšší vek oboch detí oproti stavu platnému v čase vydania predchádzajúceho rozsudku. Oproti roku 2019, kedy rozhodoval Okresný súd Martin, deti v júni 2021 navštevovali tú istú školu a ten istý stupeň. Maloletá A. bola stále na prvom stupni a A. chodila do 3. ročníka strednej školy. Medzičasom sa zmenilo v podstate len to, že A. nadobudla plnoletosť. Táto skutočnosť bez preukázania skutočného nárastu potrieb a s tým spojených nákladov na výživu dieťaťa sama o sebe podľa názoru otca nemôže byť dôvodom na zvýšenie výživného.

Otec zdôrazňoval, že pri rozhodovaní o zmene výživného treba porovnať pomery ustálené v čase skoršieho rozhodnutia s pomermi v čase nového rozhodnutia a len pokiaľ došlo k takej ich zmene, ktorá je podstatná, možno konštatovať, že táto zmena odôvodňuje zmenu súdneho rozhodnutia, či dohody o výživnom. Odôvodnenie rozsudku čo do presvedčivosti nedáva podľa názoru otca dostatočný podklad na jeho preskúmanie a verifikovanie správnosti jeho záverov. Čo do obsahu a opisu úvah súdu je rozsudok veľmi stručný a nedostatočne odôvodnený. Ak by bol pravdivý záver súdu o tom, že s vyšším vekom a návštevou vyššieho ročníka sú automaticky spojené aj vyššie výdavky na dieťa, v konaní by takéto navýšenie výdavkov oproti pôvodnému stavu nebol žiadny problém preukázať, matka však takýto nárast nákladov nijako nepreukázala.

Otec už v rámci prvostupňového konania namietal, že výdavky, ako napríklad 870 Eur na mobilný telefón pre staršiu dcéru alebo školné vo výške 344 Eur mesačne na súkromnej základnej škole na mladšiu dcéru, spolu s nutnosťou kupovať každý rok rovnošatu a pod. prekračujú hranicu životnej úrovne jeho samotného. Otec má zato, že z výživného v sume 200 Eur na každé z detí je možné zabezpečiť spolu s vyživovacou povinnosťou matky pre deti životný štandard, aký majú samotní ich rodičia. Otec v rámci konania namietal, že matka vedie deti zbytočne k nákladnému životu, čo ich podľa neho nesprávne pripravuje na život v dospelosti a je to aj v rozpore so zásadou zdieľania životnej úrovne rodičov, v tomto prípade najmä otca.

Otec na základe uvedeného záverom navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že návrh na zvýšenie výživného zamietne v celom rozsahu.

4.

K odvolaniu otca sa vyjadril kolízny opatrovník tak, že sa pridriava svojich doterajších vyjadrení, a navrhol odvolaciemu súdu napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť.

5.

K odvolaniu otca sa vyjadrila matka a plnoletá dcéra A., ktoré uviedli, že otec síce na obe deti platí výživné podľa predchádzajúceho rozsudku Okresného súdu Martin, spis. zn. 19P/150/2017, ale žiadne ďalšie výdavky na deti nemá, rovnako neprispieva na žiadne mimoriadne výdavky, ktoré sa prirodzene v živote detí vyskytujú.

Matka uvádzala, že mala za posledný rok popri bežných výdavkoch v súvislosti so starostlivosťou o maloletú A. nasledovné mimoriadne výdavky: lyžiarsky výcvik (organizovala škola) 282,-Eur, výstroj a športové oblečenie 400,-Eur (lyžiarske nohavice, bunda, mikina, rukavice), respirátory 10,-Eur, dentálna hygiena 50,-Eur. Plnoletá A. D. mala mimoriadne výdavky: platba za stužkovú 230,-Eur, šaty na stužkovú a doplnky 139,-Eur + 54,90,-Eur, dentálna hygiena 4/2021 70,-Eur, 3/2022 = 70,-Eur, preventívna stomatologická prehliadka 17,-Eur, kožná ambulancia 140,-Eur, kontaktné šošovky 2/2022 47,93,-Eur, 11/2021 40,15,-Eur, knihy do školy (beletria v SK a ANJ), hra 63,-Eur, kolok na pas 33,-Eur.

Matkin návrh na zvýšenie výživného nebol motivovaný návrhom otca na vyporiadanie BSM. Matka má však za to, že spôsob vyporiadania BSM by mal súd pri určovaní povinnosti otca brať do úvahy. Hoci vyporiadanie BSM bolo urobené v súlade s pravidlami vyporiadania podľa občianskeho práva, nie je možné ho nazvať spravodlivým, pretože otec z vyporiadania získal prakticky celý majetok a matka len sumu 3.000,-Eur. Podľa matky nie je pravda, že by v konaní nepreukázala zmenu pomerov, nakoľko maloletá A. B. v čase predchádzajúceho rozhodnutia mala 10 rokov a bola žiačkou 1. stupňa

ZŠ, v čase rozhodovania Okresného súdu Bratislava I mala 12,5 roka a bola (a stále je) žiačkou 2. stupňa ZŠ a staršia A. D. má záujem nastúpiť na vysokú školu v septembri 2022. Medzi rozhodnutiami Okresného súdu v Martine a Okresného súdu Bratislava I uplynulo 2,5 roka. Za uvedené obdobie okrem nástupu mladšej dcéry na 2. stupeň ZŠ dcéry podrástli a matke sa zvýšili výdavky spojené s ich stravovaním, hygienou, musí kupovať väčšie oblečenie a obuv (v prípade staršej dcéry kupovala v čase predchádzajúceho rozhodnutia ešte časť oblečenia a obuvi v detskom oddelení, teraz kupuje všetko oblečenie a obuv pre dospelých, ktorých ceny sú podstatne, v niektorých prípadoch aj o 100%, vyššie). Zvýšenie výdavkov matky na hygienické potreby a kozmetiku dievčat súvisí s ich dospievaním a k tomuto zvýšeniu došlo po vydaní predchádzajúceho rozhodnutia. Ďalším novým výdavkom, ktorý v čase predchádzajúceho rozhodnutia neexistoval, bol výdavok na zubný strojček a s tým súvisiace platby u čelustných ortopédov, pravidelné kontroly, odborné nasadenie a zloženie strojčeka a jeho prispôsobovanie zmenám pozícií zubov, výmena poškodených častí strojčeka.

Namietali tiež, že otec nemá žiadne výdavky a ani povinnosti súvisiace s pomocou dcéram v situáciách ako je doprovod k lekárovi, vozenie do školy, pomoc pri náročnejších domácich úlohách, ošetrovanie počas choroby a pod. Tým, že otec s dcérami vôbec nekomunikuje, netuší, čo ich zaujíma, čo by chceli v živote robiť, na čo majú nadanie a pod. Pravdou je, že ak by matku finančne nepodporoval jej partner, nemala by dostatok finančných prostriedkov na zabezpečovanie riadnej výchovy detí a na podporu ich vzdelávania a rozvíjania ich nadania. Mala by finančné prostriedky len na zabezpečenie základných potrieb detí.

Podľa názoru matky a plnoletej dcéry, príjmové a majetkové pomery otca sú dostatočné na to, aby mohol obom deťom poskytovať viac ako len pokrytie časti ich nevyhnutných výdavkov na výživu. Deti majú právo podieľať sa na životnej úrovni otca, ktorý nežije v byte sám, žije s priateľkou, pani N. O., čiže otec nehradí všetky výdavky na bývanie a zabezpečovanie chodu jeho domácnosti sám, resp. ak zabezpečuje a ak si to môže dovoliť, je to jeho rozhodnutie, avšak výživné na deti má prednosť pred inými výdavkami rodičov, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť. Výdavok otca na kúpu auta nie je výdavkom, ktorý je nevyhnutné vynaložiť, otec má možnosť cestovať do zamestnania hromadnou dopravou.

Matka maloletej a plnoleté dieťa spoločne navrhli, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že zvýši vyživovaciu povinnosť otca voči maloletej A. B. C. zo sumy 200,-Eur mesačne na sumu 250,-Eur počnúc 29.06.2021 a súčasne zvýši vyživovaciu povinnosť otca voči plnoletej A. D. C., zo sumy 200,-Eur mesačne na sumu 300,-Eur mesačne počnúc dňom 29.06.2021.

6.

K podanému vyjadreniu matky a plnoletej dcéry sa vyjadril otec, ktorý uvádzal, že on prejavoval snahu a vôľu vidieť deti. V zmysle predchádzajúceho rozsudku Okresného súdu Martin mala matka vozit' deti do E. do bydliska otca jeden krát mesačne, čím by styk uľahčila a zároveň by kompenzovala nevýhodu otca spočívajúcu vo vzdialenosti jeho bydliska od súčasného bydliska dcér spôsobenú jej odsťahovaním sa, avšak túto povinnosť si matka ani raz nespĺnila. Pokiaľ ide o súvis konania o zvýšenie výživného s vyporiadaním BSM medzi otcom a matkou, poukazoval na to, že neprevzal len aktíva, ale aj pasíva z predmetnej masy BSM, a to zostatok úveru vo výške 66.583,67 Eur spolu s úrokom do konečnej splatnosti úveru vo výške 7.749,52 Eur a zostatok úveru na bytový dom vo výške 4.043,57 Eur. Predmetné úvery otec spláca vo forme mesačných splátok, čo predstavuje jeho nezanedbateľný výdavok. Pokiaľ ide o matkou tvrdenú zmenu pomerov, otec zotrváva na tvrdení, že matka v konaní nepreukázala žiadne podstatné navýšenie výdavkov na deti. Aj v čase rozhodovania súdu v roku 2019 bolo potrebné s deťmi navštevovať zubára, ktorého v tom čase platil otec. Otec však zastáva ten názor, že výdavky je potrebné prispôsobiť príjmom a vyhľadávať také služby, ktoré sú v možnostiach rodičov. Mesačné výživné v sume 200,00 Eur na každé z detí s prípadným navýšením, ktoré ponúkol otec v rámci prvostupňového konania, je podľa otca primerané a zohľadňuje skutočné potreby a výdavky na deti adekvátne jeho príjmom ako aj jeho právo na určenie výživného v spravodlivej výške.

Podľa otca stanovené výživné nevytvára priestor do budúcnosti pre jeho zvyšovanie a ani nedáva možnosti otcovi pristupovať k plneniu vyživovacej povinnosti proaktívnejšie nad rámec stanoveného výživného. Otec prejavil v minulosti snahu stykať sa s deťmi, kupovať im potreby a darčeky k sviatkom, avšak tieto jeho darčeky odmietli a o styk s ním nemajú záujem. Tak, ako otec uviedol v odvolaní, deti majú zdieľať úroveň rodičov. Nie je preto správne to, čo uvádza matka, že otcov výdavok na auto nie je relevantný a má chodiť autobusom. Výživné má byť stanovené v takej výške, aby zabezpečilo dôstojný život oprávneného, ale zároveň aj rešpektovalo právo povinného vlastniť majetok.

7.

Dňa 22.02.2023 bolo od právneho zástupcu matky a plnoletej dcéry doručené do spisu vyčíslenie aktuálnych výdavkov plnoletého dieťaťa.

8.

K vyčísleniu výdavkov na plnoletú dcéru podal vyjadrenie otec, ktorý uviedol, že v prehľade výdavkov absentuje náklad na operáciu očí, ktorú podstúpila A. vo februári 2023. Na predmetnú operáciu prispel otec sumou 1.090,00 Eur z celkovej sumy 1.390,00 Eur. Zvyšok v sume 300,00 Eur doplatila stará matka A. z otcovej strany. Pokiaľ ide o výdavky A. na prenájom bytu v meste, kde aktuálne študuje, bola možnosť bývať aj na internáte, avšak A. chcela bývať v byte s kamarátkami. Táto varianta je, samozrejme, nákladnejšia, pričom A. vzhľadom na svoj vek je schopná aspoň sčasti sa podieľať na nákladoch tým, že si nájde brigádu. Výdavky na niektoré položky sú totiž tak, ako otec uviedol už v konaní na súde prvého stupňa, nad rámec jeho možností a majetkových pomerov. Poukazoval tiež na to, že medzičasom došlo k výraznému nárastu výšky rodinných prídavkov na dieťa, a to na sumu 60,00 Eur oproti sume 25,88 Eur v januári 2022. Obdobne od roku 2022 narástla výška daňového bonusu, ktorý poberá matka A..

9.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie proti rozsudku bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie otca je dôvodné (aj keď z iných, ako odvolateľom uvádzaných dôvodov) a je potrebné napadnutý rozsudok podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušiť a vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie v zmysle § 391 ods. 1 CSP.

10.

Podľa § 40 CMP, súd môže prekročiť návrhy účastníkov a prisúdiť viac, než čoho sa domáhajú, aj vtedy, ak sa konanie mohlo začať aj bez návrhu.

Podľa § 66 CMP, odvolací súd dokazovanie zopakuje alebo doplní, ak to pre zistenie skutočného stavu veci považuje za potrebné.

Podľa § 121 CMP, rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

Podľa § 75 ods. 1 ZoR, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 78 ods. 1 ZoR, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

11.

Konanie o zmene výživného patrí podľa § 111 CMP medzi mimosporové nenávrhové konania patriace do oblasti starostlivosti súdu o maloletých. V zmysle ustanovenia § 78 ZoR v spojení s ustanovením 121 CMP predstavuje práve zmena pomerov hmotno-právnu podmienku pre zmenu predchádzajúceho súdneho rozhodnutia o výživnom. Zmena pomerov musí byť podstatná a musí sa týkať okolností, ktoré odôvodňujú výšku výživného za podmienky, že sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase predchádzajúceho rozhodnutia. Zmena pomerov pritom môže byť odôvodnená buď subjektívne a to okolnosťami na strane povinného, resp. na strane oprávneného, alebo objektívne, vývojom životných nákladov.

Skutočnosť, že ide o konanie, ktoré možno začať aj bez návrhu, dáva súdu možnosť dôslednejšie rozhodnutím sledovať záujem maloletého dieťaťa, a to ako prekročením návrhov účastníkov a prisúdením viac, než sa domáhajú v zmysle § 40 CMP (čo nepochybne zahŕňa aj možnosť priznania

výživného alebo jeho zvýšenia od inej doby ako navrhovanej účastníkmi konania), tak aj možnosťou preskúmania rozhodnutia prvostupňového súdu odvolacím súdom bez viazanosti odvolacími dôvodmi (66 CMP).

12.

Pokiaľ dôvodom zmeny výšky výživného - jeho zvýšenia má byť zvýšenie potrieb maloletých, či ich záujem podieľať sa na zvýšenej životnej úrovni povinného rodiča, záujmom maloletých, zabezpečenie napĺňania ktorého je v konaní primárnou povinnosťou súdu, logicky nemôže byť, aby k zvýšeniu výživného došlo od doby právoplatnosti rozhodnutia, ktorá je, s výnimkou prípadov, keď takéto určenie počiatku zmeny výživného je súčasťou dohody rodičov schvaľovanej rozhodnutím súdu, značne neistou. V danom prípade rozhodnutie súdu prvého stupňa stanovuje počiatok zvýšenia výživného od právoplatnosti rozsudku síce v súlade s petítom návrhu, avšak nepochybne nie v záujme v čase začatia konania maloletých detí, nakoľko dobu, kedy rozhodnutie nadobudne právoplatnosť, vzhľadom najmä na nesúhlas otca, a teda predpokladateľné odvolacie konanie, nebolo možné na základe žiadnych indícií predvídať. Naopak, predpokladateľným následkom takéhoto posunu účinnosti zvýšenia výživného je, že zmena výživného v čase počiatku jej účinnosti už nebude korešpondovať s pomermi na strane oprávnených alebo povinného v tom čase.

Nevhodnosť takéhoto rozhodnutia (viazania počiatku zvýšenia výživného na okamih právoplatnosti rozhodnutia) v tejto konkrétnej veci podčiarkuje skutočnosť, že spis bol po rozhodnutí súdu prvého stupňa dňa 29.6.2021 predložený odvolaciemu súdu až v júni 2022 a po odstránení nejasností týkajúcich sa príslušnosti odvolacieho súdu vyplývajúcich z právnej úpravy novej súdnej mapy (rozhodnutím Najvyššieho súdu SR) tunajšiemu súdu až 25.8.2023.

V konečnom dôsledku súd prvého stupňa svoje rozhodnutie z pohľadu stanoveného počiatku zmeny výživného a jej súvislosti so zmenou pomerov na strane oprávnených alebo povinného ani nezodpovedal, nakoľko za relevantné zdôvodnenie nemožno považovať konštatovanie, že sa matka maloletých zvýšenia výživného od právoplatnosti rozhodnutia súdu návrhom domáhala.

Zodpovednosti za tieto nedostatky postupu a rozhodnutia pritom súd prvého stupňa iba čiastočne zbavuje skutočnosť, že určením počiatku povinnosti otca plniť zvýšené výživné vyhovel návrhu matky vypracovanému advokátkou (účastníčky konania – matka maloletej A. B. a toho času už plnoletá A. D. si nevhodnosť navrhovanej úpravy uvedomili zrejme až po rozhodnutí prvostupňového súdu, keď vo vyjadrení k odvolaniu otca požadovali zmenu rozhodnutia tak, aby zvýšenie výživného bolo priznané od 29.06.2021, t. j. od rozhodnutia súdu prvého stupňa).

13.

Skutočnosť, že súd prvého stupňa neskúmal a v odôvodnení svojho rozhodnutia ani žiadnym spôsobom nevyhodnocoval záujem v čase začatia konania maloletých detí v súvislosti so stanovením počiatku vyživovacej povinnosti otca, resp. jej zvýšenia, posúdil odvolací súd ako nedostatok spočívajúci v nesprávnom procesnom postupe s následkom porušenia práva na spravodlivý proces (§ 389 ods. 1 písm. b) CSP), ktorý (nedostatok) vzhľadom na predpoklad vzniku potreby rozhodnutia o zročnom výživnom, ktoré predmetom konania pred súdom prvého stupňa nebolo, a súčasne potrebu zachovania dvojinstančnosti konania umožňujúcej účastníkom použitie riadnych opravných prostriedkov, nebolo možné napraviť v odvolacom konaní.

Odvolací súd pritom prihliadol aj k ďalším nedostatkom rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktoré samotné by inak dôvod pre zrušenie rozhodnutia nezakladali – nesprávnosť názvu spoločnosti zastupujúcej matku maloletej a plnoletú navrhovateľku v záhlaví rozhodnutia (AK ZAHRADNIK Spol.,s. r. o. miesto správneho AK ZAHRADNIK & Spol., s.r.o.) a zmätočnosť výroku IV. rozsudku, ktorým súd zastavil návrh matky v časti zmeny úpravy styku otca s maloletou miesto zastavenia konania o tejto časti návrhu.

14.

Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s § 2 ods. 1 CMP zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, v ktorom súd prvej inštancie vec znova prejedná, v súvislosti s potrebou stanovenia počiatku zvýšenia výživného ustáli nie len záujem v čase začatia konania maloletých detí (konanie v časti týkajúcej sa A. D. stratilo charakter konania o úprave práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, pričom vzhľadom na skutočnosť, že dispozícia s návrhom v plnom rozsahu prešla na plnoletú dcéru, obsah jej vyjadrenia k odvolaniu otca je potrebné považovať za zmenu návrhu na začatie konania), ale aj počiatok zmeny pomerov na strane oprávnených alebo povinného, a vysporiada sa s celým rozsahom relevantnej argumentácie účastníkov.

Svoje nové rozhodnutie súd prvého stupňa náležite odôvodní v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 CSP tak, aby právne závery, ku ktorým dospeje, mali oporu vo vykonanom dokazovaní, a aby úvahy súdu k týmto záverom vedúce boli logické, presvedčivé a zrozumiteľné.

V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie opätovne o náhrade trov, vrátane náhrady trov tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

15.

Toto rozhodnutie bolo senátom odvolacieho súdu prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri, ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo, ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).